

Gron. wenakker,
d.i. de akker waar
de ploeg wendt

Wenakker

akker

Maart 2020

Wen

GROENLINKS ledenblad provincie Groningen

In dit nummer

- Steun de verduurzaming van het GroenLinks-Pand
- Conferentie GroenLinks-Grünen
- Interview Statenlid Nadja Siersema
- Toekomstvisie 2120
- Verkiezingen Eemsdelta
- Afscheid Jan van den Berg
- RES: Aan de slag met schone energie
- Bernie Sanders
- Recept Koude tomatensoep
- Column
- Aankondiging PLV
- Agenda en colofon

GROENLINKS Groningen

Steun de verduurzaming van het GroenLinks-pand

Ieder lid van GroenLinks in de provincie Groningen zou er minstens één keer in zijn leven moeten zijn geweest: het GroenLinks-pand in de stad Groningen.

Het pand staat aan de Coehoornsingel, midden in het centrum. Goed bereikbaar met de auto, vlakbij trein- en busstation. Het wordt gebruikt voor vergaderingen, cursussen en gezelligheid. Omdat het het enige gebouw van GroenLinks in Noord-Nederland is, vinden er ook regionale, provinciale en landelijke bijeenkomsten plaats. Niet alleen makkelijk, maar het levert ook forse kostenbesparingen op omdat er geen (commerciële) zaaltjes behoeven te worden geregeld.

Geschiedenis

In 1979 waren vijf politieke partijen in de stad (CDA, VVD, PPR, D'66 en PSP) op zoek naar een gebouw waar ze hun eigen activiteiten konden ontplooiën. De PSP, een van de Groenlinks-voorgangers, had toen een klein pand aan de Tuinstraat, dat D'66 wel wilde overnemen. Omdat gesprekken met Centraal Woningbeheer, waar wethouder Gietema op had ingezet, weinig concreets opleverden werd het pand aan de Coehoornsingel eind juli door de Actiegroep Huisvesting PSP gekraakt. Het pand, gebouwd in 1908 voor de Geneeskundige dienst, stond toen een jaar leeg.

In 1986 werd het gebruik geformaliseerd door de aankoop van het gebouw door de Stichting Rooddruk PSP van de PSP afdeling Groningen. Dat was een juridische rechtspersoon, een afdeling van een politieke partij is dat niet. In 1991 zijn de statuten en naam van Stichting Rooddruk PSP omgezet in de statuten en naam Stichting GroenLinks-pand. De Stichting verhuurt een gemeubileerd en gestoffeerd pand aan de GroenLinks-afdeling Groningen. Deze afspraak komt voort uit het idee dat het afdelingsbestuur zich geen zorgen hoeft te maken over het onderhoud van het pand, zodat ze zich met politiek inhoudelijke zaken kan bezig houden.

Verbouwing

Het 'oorspronkelijke' jaren tachtig interieur is inmiddels helemaal vernieuwd zodat het pand er van binnen weer picobello uitziet. De volgende stap is het verduurzamen van het pand.

Ook daar is al het nodige aan gebeurd, maar het doel, een optimaal duurzaam gebouw, is nog niet bereikt.

Een van de grote kostenposten bij het verduurzamen is de reparatie van de glas-in-lood-ramen. Deze ramen vormen een essentieel onderdeel van het gebouw.

Omdat het lood versleten is en een aantal raampjes kapot zijn, moeten ze gerestaureerd worden. Daar hangt een prijskaartje aan van € 25.000. De gemeente geeft een subsidie van € 5000, waarmee voor de afdeling een kostenpost van € 20.000 overblijft. Dit afgezien van de kosten voor de rest van de verduurzaming. Wat dus nodig is financiële steun van GroenLinks-leden uit de hele provincie.

Alle beetjes helpen

Wil je de verduurzaming van het GroenLinks-pand steunen, dan zijn daarvoor twee mogelijkheden.

1. Stort een bedrag rechtstreeks op de rekening van de afdeling Groningen NL51TRIO0254721702 o.v.v. restauratie en je naam.
2. Via de donatie-pagina <https://steun.groenlinks.nl/groningen> o.v.v. restauratie Groningen

Na de donatie wordt je naam in de actieposter (in het GroenLinks-pand) geplaatst, zodat iedereen kan zien hoever we zijn en je bijdrage zichtbaar de waardering krijgt die het minimaal verdient. Wanneer je je naam niet meldt in de donatie wordt deze niet op de raamposter vermeld. Vanwege de AVG worden donaties via www.steun.groenlinks.nl/groningen niet zichtbaar op de raamposter.

N.B. Op groenlinks.nl/anbi staat informatie over de mogelijkheden voor schenken met belastingvoordeel.

Henk de Weerd
Met dank aan Drewes de Haan en Afke Bodewits

18 april - Conferentie met Groenen uit Nedersachsen in Groningen

Op zaterdag 18 april komen leden van de Grünen uit Nedersachsen en van GroenLinks in de provincies Drenthe en Groningen bijeen in het Poortershoe, Oosterweg 13, Groningen voor een gezamenlijke conferentie. Deze bouwt voort op een vergelijkbare conferentie in mei 2018 in Leer. Dat was een succes. Daar kwamen toen 50 mensen op af, waarvan ongeveer de helft uit Nederland. De bijeenkomst start om 11.00 uur (zaal open 10.30 uur) en duurt tot uiterlijk 17.00 uur.

Doel

Het is de bedoeling dat het, opnieuw, een inhoudelijk goede en ook vrolijke dag wordt. De ontmoeting met groene verwanten uit Noordwest-Duitsland is misschien al een reden om te komen. Maar er wordt ook serieus gewerkt.

Programma

Kern van het programma zijn namelijk 3 workshops over de thema's :

- Landbouw/natuur (sprekers: Hans Christian Meyer, oud-minister van landbouw in Nedersachsen en, onder voorbehoud, Rik Grashoff, gedeputeerde landbouw in Brabant)
- Energietransitie (Julia Verlinden, parlamentslid Nedersachsen en Nienke Homan, gedeputeerde energietransitie Groningen)
- (Antwoord op) populisme (bondsaglid Filiz Polat en, onder voorbehoud, Bas de Boer, statenlid Groningen)
- In elk van die drie workshops zullen 2 politieke kopstukken uit de beide landen de discussie inleiden.

Het welkomstwoord zal, onder voorbehoud, gehouden worden door Glimina Chakor, wethouder Groningen.

De voertaal is een mengeling van Engels, Duits en Nederlands. (We komen er wel uit.)

Opgeven verplicht

Dus, noteer de datum nu meteen in je agenda en geef je op via: Henk de Weerd (groenlinks@ps-provinciegroningen.nl) onder vermelding van: *Opgave conferentie 18 april*.

Omdat we een gratis lunch organiseren moeten we weten hoeveel mensen er komen, dus opgave (**vóór woensdag 15 april**) is verplicht.

Het definitieve programma wordt gepubliceerd in de provinciale nieuwsbrieven.

Roelof Lanting en Harrie Miedema

Nadja Siersema: stralend en trots Statenlid

We spreken elkaar in een zitje in het Forum met uitzicht op het Provinciehuis. Woensdag is voor Nadja Statendag in Groningen; op de andere dagen is ze leerkracht in het Speciaal basisonderwijs in Stadskanaal. Volgens Nadja een mooie combinatie van activiteiten. De ervaringen vanuit het onderwijs komen goed van pas in het Statenwerk. Ze straalt wanneer ze dat zegt; ze heeft het duidelijk naar haar zin.

Het begin

Nadja (1988) werd lid van GroenLinks toen ze 17 jaar was en op de middelbare school zat. Van thuis heeft ze politieke betrokkenheid meegerekregen via haar moeder die politiek actief was en ook GroenLinks-Statenlid is geweest. 'Er waren veel vergaderingen bij ons thuis en dat kreeg ik allemaal mee.'

En waarom word je dan lid van een partij? Nadja: 'Ik vond het belangrijk om niet van de zijlijn iets te roepen, maar daadwerkelijk iets te doen, lid te worden. Bovendien vond ik het interessant. GroenLinks was voor mij vanzelfsprekend.' Al snel werd Nadja lid van het afdelingsbestuur, kandidaat op de lijst, lijsttrekker, lijstduwer en in 2018 bij de gemeenteraadsverkiezingen weer lijsttrekker. 'De eerste keer dat ik mocht stemmen, kon ik op mezelf stemmen!'

Van gemeente naar provincie

In Stadskanaal heeft GroenLinks op het nippertje geen zetel behaald. Dat was voor Nadja aanleiding om zich kandidaat te stellen voor Provinciale Staten. 'Ik was toe aan een vertegenwoordigende functie.' Bovendien vond ze het ook van belang dat er leden in de Staten komen vanuit gemeenten in de regio.

Nadja werd geïnstalleerd als lid van Provinciale Staten toen het college was gevormd en Nienke Homan gedeputeerde werd. Wel is ze vanaf de eerste dag na de verkiezingen mee gaan doen met de nieuwe fractie en

heeft ze alle opleidingen en cursussen gevolgd voor een nieuw Statenlid. ‘We hebben veel geleerd over procedures en werkwijzen. De inhoud van het beleid moet je zelf ontdekken, evenals het politieke handwerk. Vanaf het begin loop ik hier stralend en trots rond. Ik vind het interessant werk en leuk om de andere fracties te leren kennen en samen te werken.’

De inhoud

Nadja is blij met haar portefeuille: economie, onderwijs en arbeidsmarkt en natuur. Het onderwerp economie is breed. Met gerichte provinciale subsidies starten bedrijven passende opleidingen. Dat geeft kansen voor minder opgeleide inwoners. Natuur kan heel concreet uitgewerkt worden. Het is een belangrijk beleidsveld waar de provincie veel over te zeggen heeft. De maidenspeech van Nadja ging over het Faunabeheerplan. Nadja's ambitie is dat er over vier jaar een bomenvisie ligt die op creatieve wijze uitgerold wordt door de gemeenten in de provincie. Ze verwacht dat de tijdgeest meezit voor een snelle uitvoering. Zelf legt ze daarover nu al contacten met GroenLinks-raadsleden in de verschillende gemeenten.

Ook verwacht ze resultaten in het omschakelen naar natuurinclusieve landbouw. En voor Oost-Groningen is mobiliteit van groot belang: verbindingen van Stadskanaal naar Emmen/Twente, de spoorlijn naar Groningen. Ondernemers willen graag investeren. Dat geeft jongeren redenen om in het gebied te blijven; het gaat de krimp tegen. De ‘generatiearmoede’ in Oost Groningen vraagt om een gemeentelijke aanpak. Maar stimulansen vanuit de provincie kunnen die versterken.

Netwerken

Statenlid zijn kun je niet alleen. Nadja is actief in het leggen van verbindingen met andere fracties (coalitie en oppositie) over haar thema's.

Ze zoekt GroenLinks-fracties in de provincie op om gevoed te worden. Over bovenprovinciale thema's is overleg met GroenLinks-fracties in andere provincies. Landelijk met GroenLinks-vertegenwoordigers in de Eerste en Tweede Kamer. Op dit moment zijn er contacten over twee actuele thema's: de agenda Waddengebied 2050 en de Omgevingswet (kaders). Voor het bepalen van een standpunt ervaart Nadja dat je gebonden bent aan de coalitie. 'Regelmatig moet ik rekening houden met de coalitie.'

Profileren

Aan alles merk je dat Nadja een open persoon is, direct reageert en makkelijk contact legt. Actief zijn op social media hoort bij haar. Ze deelt veel met anderen bij voorkeur met simpele teksten. Regelmatig merkt ze dat het bereik veel verder gaat dan de vaste contacten. In een tijd waarin de kranten niet veel schrijven over Statenleden, zijn de social media een effectief middel om te laten zien waar je mee bezig bent.

Met Nadja waait een frisse, nieuwe, jonge wind door de fractie van GroenLinks en door de Staten.

Gerda Steenhuis

Agenda Waddengebied 2050

In de Agenda voor het Waddengebied 2050 formuleren rijk en regionale overheden, natuurorganisaties, havenbedrijfsleven en maatschappelijke organisaties een gezamenlijke koers en agenda voor het Waddengebied. De agenda bundelt de bestaande ambities, doelen en strategieën vanuit rijk en regio, en scherpen deze waar nodig aan vanuit nieuwe ontwikkelingen die op het Waddengebied afkomen. De gebiedsagenda is het vertrekpunt voor beleid, uitvoering en beheer.

De conceptversie is op 26 februari 2020 behandeld in de Statencommissie. GroenLinks is van mening dat de nadruk in het Waddengebied meer op ecologie kan liggen dan op economie. Er kunnen scherpere keuzes gemaakt worden, vooral daar waar het duurzamer kan. Besluitvorming is zowel provinciaal (Groningen, Friesland, Noord-Holland) als landelijk (Tweede Kamer). [Woordvoering Nadja over dit onderwerp in de Statencommissie](#) (op 6:25:49)

De Omgevingswet en de provincie

De Omgevingswet is een nieuwe wet waarmee de wet- en regelgeving over de leefomgeving vereenvoudigt. De wet heeft een integrale benadering. Diverse belangen worden bekeken in onderlinge samenhang. De invoering wordt verwacht in 2021.

De wet wordt uitgewerkt in een provinciale en een gemeentelijke omgevingsvisie. Dit omvat het huidige bestemmingsplan en ook alle verordeningen die betrekking hebben op de leefomgeving. Straks komen alle relevante factoren samen in het omgevingsplan: ruimtelijke ordening, verkeer en vervoer, water, bouwen, natuur en cultureel erfgoed. De provinciale omgevingsvisie is kader voor de gemeentelijke omgevingsvisies.

De provincie Groningen werkt al met een provinciale omgevingsverordening. Daarin is per onderwerp aangegeven waar gemeenten (en andere partijen) zich aan moeten houden. De verordening van de provincie is op allerlei onderdelen redelijk precies, verklaarbaar vanuit het provinciaal belang. Gemeenten worden dan ook gevraagd daar straks bij het opstellen van de omgevingsplannen rekening mee te houden. Voorbeelden zijn de regeling voor waardevolle natuurgebieden en landschapselementen, het woningbouwbeleid, de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen en de uitbreidingsruimte voor agrarische bedrijven.

Belangrijk in de Omgevingswet is de participatie van burgers en bedrijven bij besluitvorming over plannen, visies en projecten. Degenen die wonen en werken in een gebied hebben het meeste baat bij kwalitatief goede besluiten en zijn vaak bereid om energie in de voorbereiding te stoppen. Belangrijk neveneffect is draagvlak, waardoor het vervolgtraject sneller kan worden doorlopen. Overheden moeten bij het vaststellen van een omgevingsvisie, omgevingsplan, programma of projectbesluit aangeven hoe zij de participatie hebben ingericht.

Op 11 februari 2020 heeft in de Eerste Kamer gestemd over de Omgevingswet. De wet is aangenomen, maar de fractie van GroenLinks heeft tegengestemd, net als in de [Tweede Kamer](#). De woordvoering van Saskia Kluit, Eerste Kamerlid voor GroenLinks vind je [hier](#).

Toekomstvisie

Zeventien wetenschappers van de Wageningen University & Research hebben een toekomstvisie uitgewerkt voor Nederland in 2120 en maakten een kaart van Nederland over 100 jaar. Een nieuw verhaal voor Nederland met een hoofdrol voor de natuur. Minder stenen, meer groen.

Waarom is deze toekomstvisie belangrijk?

‘Als de CO₂-concentratie blijft toenemen, kan de stijging onomkeerbaar worden. Dat gebeurt in de tijdschaal van een eeuw’, aldus James Hansen, een van de bekendste klimaatwetenschappers ter wereld, in de NRC. ‘Landen zetten de nodige stappen niet omdat fossiele brandstoffen zo goedkoop zijn. Een prijs op de uitstoot van kooldioxide is noodzakelijk.’

De toekomstvisie van Shell

De visie van Shell dat rond 2050 de helft van alle energie uit fossiele brandstoffen komt, noemt Hansen ‘een recept voor een wereldwijde catastrofe’. Shell investeert nu nóg meer in olie en gas; van 25 miljard dollar naar 30 tot 32 miljard dollar per jaar. Dit beleid is in strijd met het Kyoto-protocol, waarin in 1997 werd afgesproken de uitstoot van broeikasgassen te verminderen, én in strijd met het klimaatakkoord van Parijs. Shell kan zich niet vinden in de kritiek: ‘De wereld kan niet zonder olie en gas.’

Een wonderschoon alternatief

‘Er zijn zorgen genoeg over het klimaat en de zeespiegel, maar we hoeven niet te tobben. De toekomst kan er wonderschoon uitzien. Over

honderd jaar is Nederland een land met groene steden, een circulaire landbouw, en is er meer ruimte voor bos, water en moeras. Zo'n klimaatbestendig Nederland is niet alleen wenselijk, maar ook mogelijk, zeggen de Wageningse onderzoekers.

Vanaf 2050 alleen duurzame energie

Over dertig jaar gebruiken we volgens het rapport alleen nog zonne- en windenergie, aardwarmte en energie uit duurzame bronnen, zoals biomassa. Deze energiebronnen krijgen een plek waar ze natuur en mens het minst verstoren en het meeste opleveren. Afval wordt de 'nieuwe' grondstof en wellicht riool de nieuwe verwarming?

'Kringlooplandbouw' op zee

We gaan naar een circulaire economie met een focus op de dienstensector en kringlooplandbouw. Ook op zee. Veehouderijen hebben minder vee met aangepaste diervoeding. In de landbouw wordt minder mest gebruikt, minder geploegd en komen meer permanente grassen, kruiden en planten. Veengebieden worden onder water gezet, grond wordt bebost en er komt teelt van droogte- en zouttolerante gewassen.

Loofbomen en kruidenrijke graslanden

Hogere zandgronden zijn cruciaal voor ons watersysteem. Om waterinfiltratie verder te bevorderen, worden naaldbossen hier vervangen door meer open gebieden met loofbomen en kruidenrijke graslanden, aangezien deze laatste minder water verdampen.

Houtbouw en regenwater opvangen

Het komende decennium worden één miljoen huizen gebouwd. Het gros in de grote steden. In 2050 telt ons land 19 miljoen inwoners, in het jaar 2100 ruim 20 miljoen. Het ontwerp van steden wordt circulair en gaat uit van natuurlijke processen. Houtbouw wordt dominant en regenwater wordt maximaal opvangen.

Bos en open water in de stad

Stedelijk gebied krijgt meer (voedsel)bossen, ook om het hitte-eiland-effect in de stad te verminderen. Veel open water in de stad is van belang voor watermanagement, en draagt ook bij aan de leefomgeving van de stadsbewoners en het klimaat in de stad. Meer welzijn, minder fijnstof is het credo.

Wat gebeurt er met de rijkste 10 procent?

De klimaatcrisis is volgens journaliste-activiste Naomi Klein mede veroorzaakt door de ongelijke verdeling van welvaart. Bijna vijftig procent van de mondiale uitstoot wordt geproduceerd door de rijkste tien procent. Stop met de verheerlijking van miljonairs en het verkopen van publieke voorzieningen aan het bedrijfsleven en stel grenzen aan economische groei en consumptie, zo stelt zij.

Vermogensbelasting tot 90 procent

Ons belastingstelsel faciliteert de accumulatie van hogere vermogens. Handelsverdragen, grondwetten en belastingstelsels moeten aangepakt worden om meer gelijkwaardigheid te bewerkstelligen, schrijft econoom Thomas Piketty. Hij stelt een jaarlijkse vermogensbelasting voor, die oploopt tot 90 procent voor mensen met vermogens van 10.000 keer

het gemiddelde vermogen van een volwassene. Premier Rutte zag niets in deze oproep. Rijken betalen al 'genoeg belasting'.

Minimalisme competitie

Neem de toekomst in eigen hand. Als tegenreactie op de consumptie-maatschappij is het minimalisme ontstaan. Door zelfvoorzienend wonen in een tiny house bewijst de nieuwe generatie dat we gas en olie niet nodig hebben. Kunnen we geen landelijke competitie in gang zetten waarbij we per gemeente bekijken wie de laagste CO₂-voetafdruk per inwoner heeft?

Janneke Brouwer

Het rapport van de WUR en het hele kaartje kun je [hier](#) vinden.

Herindelingsverkiezingen voor de nieuwe gemeente Eemsdelta

Woensdag 18 november 2020 zijn er herindelingsverkiezingen in de gemeenten Appingedam, Loppersum en Delfzijl. Zij fuseren op 1 januari 2021 tot de nieuwe gemeente Eemsdelta. GroenLinks was vooruitgelopen op deze herindeling door de afdelingen in deze gemeenten in 2018 al samen te voegen, eerst onder de naam GroenLinks DAL (Delfzijl, Appingedam, Loppersum), toen de naam van de nieuwe gemeente bekend werd is dat GroenLinks Eemsdelta geworden.

De voorbereidingen voor de verkiezingen zijn inmiddels in volle gang: er wordt een verkiezingsprogramma geschreven en er is een kandidatencommissie benoemd. Het streven is een lange lijst met kandidaten uit alle grote kernen en veel vrouwen.

Belangstelling

Belangstelling voor een plaats op de lijst? Informatie bij Musetta Blaauw: musettablaauw@gmail.com. Aanmelding voor de lijst: Kcie-GLeemsdelta@gmail.com. Je moet uiteraard wel in een van de gemeenten wonen.

Huidige situatie

Op dit moment hebben we in Loppersum twee zetels (bezet door Anneke Knip en Leo van Esch) en een gezamenlijke wethouder met de PvdA in de persoon van Bé Schollema; in Delfzijl zit Tim Haan voor GroenLinks in de gemeenteraad (op dit moment wordt hij wegens ziekte vervangen door Liedy van Opzeeland) en in Appingedam hebben we geen zetel, maar wel kiezers.

Campagne

Het moet mogelijk zijn in de verkiezingen voldoende stemmen te halen om met minimaal vier zetels in de nieuwe raad van Eemsdelta terecht te komen. Daarmee zouden we kans maken op een wethouderszetel. Maar de concurrentie is groot. Een goede campagne is dus van essentieel belang. Steun tijdens de campagne van GroenLinks-leden binnen en buiten de afdeling Eemsdelta is zeer welkom. Als je mee wilt helpen kun je contact opnemen met campagneleidster Musetta Blaauw: muSETTABlaauw@gmail.com.

Financieel steunen

Wil je de campagne financieel ondersteunen, stort dan een bijdrage op NL18 TRIO 0390 2499 20 t.n.v. Groenlinks Loppersum o.v.v. Campagne Eemsdelta of maak gebruik van deze link: <https://steun.groenlinks.nl/eemsdelta>.

Jan van den Berg

Het gezicht achter de stadse
GroenLinks-schermen

Jan van den Berg begon 1 december 1992 als fractiemedewerker GroenLinks in Groningen, zevenentwintig jaar later nam hij afscheid. Zijn functie speelde zich voornamelijk buiten beeld af. Tijdens zijn afscheidsfeest, waar vrijwel alle GroenLinks-kopstukken aanwezig waren, stond hij zelf in de schijnwerpers. Jan vervulde daar de hoofdrol, net als in dit artikel.

1992

Jan van den Berg voelde zich niet thuis in de hiërarchie van de wooncorporatie, zijn vorige baan. Terugkeer naar de kinderbescherming, waar hij ooit begon, was geen optie. Hij hoopte dat de vacature bij GroenLinks beter bij hem zou passen. Hij bleek één van de drie kandidaten te zijn, waaronder een vrouw. Jan wist: ‘Weinig kans binnen GroenLinks, vrouwen gaan voor.’ Het sollicitatiegesprek met onder anderen Ineke

van Gent verliep voorspoedig, maar ja ... die ene vrouw had een streepje voor. Met schitteroogjes - nog altijd - vertelt Jan dat de vrouwelijke kandidaat zich vervolgens terugtrok, zijn kansen keerden. De overgebleven concurrent presenteerde zich als manager en wilde de fractie opstuwten in de vaart der volkeren. Jan van den Berg bleef dichter bij de grond, hij zette zijn dienstverlenende insteek voorop. Inspanningen voor de buurtvereniging Noorderplantsoen deden de rest. Als bestuurslid was hij voorvechter van de afsluiting van het plantsoen. Jan werd de nieuwe fractiemedewerker.

Aan de slag

Behalve de administratie, de boekhouding en de communicatie behoorde inhoudelijke ondersteuning van de fractie tot zijn taak. Hij bewaakte de gang van zaken, regelmatig moest hij een raadslid achter de broek zitten. Zelf zegt hij hierover: 'Een beginnend raadslid schrok wel eens van mijn directe manier van optreden, maar er zijn nooit grote problemen ontstaan.' Tot verbazing van velen was zijn functie geen opstap naar de gemeenteraad. De ondersteunende achtergrond, daar voelde hij zich thuis. Jan werd het (onzichtbare) gezicht van de fractie in de stad.

Enerverend

Gedurende zijn lange loopbaan heeft hij diverse colleges meegemaakt. Na iedere verkiezingsuitslag kwamen nieuwe mensen, altijd met een andere dynamiek. Jan had vooral te maken met de fractievoorzitter, hij versleet er verscheidene. Zonder uitzondering verliep de samenwerking altijd positief. De eerste fractievoorzitter, Ineke van Gent, stelde heel andere eisen dan bijvoorbeeld Karin Dekker. De laatste stapelde veel opdrachten en uitzoekwerk op zijn schouders en bleef dat ondanks het dualisme ook doen toen zij wethouder was. Jan heeft die vergaande 'bemoeizucht' niet als onprettig ervaren, want Karin kreeg veel voor elkaar. Tijdens de kerstvakantie stapte zij naar de gemeentelijke P&O en regelde dat Jan als ambtenaar rechtstreeks door de gemeente betaald zou worden, inclusief alle rechten en privileges. Voor die tijd werden de fractiemedewerkers (onder)betaald uit het algemene fractiebudget.

Foto's: Annie Postma

Debacles en successen

Zo'n vijftientwintig jaar geleden werd de stad getroffen door de beruchte kredietbankcrisis, velen zullen zich dat nog kunnen herinneren. De stad verloor wel dertig miljoen gulden en de crisis leidde tot het opstappen van toenmalige PvdA-wethouder Gietema. Diep droevig waren ook in 1997 de Oosterpark-rellen, met bedreiging van SP-raadslid Sjon Lammerts en de ondergang van burgemeester Ouwerkerk. De komst van de tram - of liever gezegd 'de tram die nooit kwam' - was een ander debacle. Ditmaal met Karin Dekker als slachtoffer. Tegenover de missers staan ook hoogtepunten. De oostzijde van de Grote Markt is hiervan een voorbeeld met de realisatie van het Forum. Ooit hield de provincie het geld voor het Forum in de knip - de plannen waren te duur, te weinig onderbouwd en er kleefde te veel risico aan - maar toen de bouwcrisis eenmaal voorbij was, ging dan toch de schop in de grond met een eersteklas publiekstrekker als eindresultaat. Nog niet ten einde is de aanleg van de zuidelijke ringweg. Door GroenLinks-bemoeienis (opnieuw Karin Dekker) is de ringweg geen splijtzwam geworden tussen Centrum en Zuid-Groningen. Bovendien is de aanleg gefaseerd, de aannemers wilden opschieten. De hele ringweg afsluiten had er natuurlijk voor gezorgd dat er optimaal snel gewerkt kon worden, maar dat is nooit een optie geweest. Er zijn wel restricties gesteld aan de afsluiting van delen van de weg, waardoor de planning heel veel ruimer is geworden en de verkeerschaos beperkt bleef.

Sluipenderwijs is door de jaren heen een duidelijke vergroening van de stad waar te nemen. Speelde groen vrijwel geen rol in de jaren negentig, tegenwoordig is groen ingebed in alle relevante voorstellen. De stads-ecologie is onlosmakelijk verbonden aan de ontwikkeling van de stad.

Eindelijk met pensioen

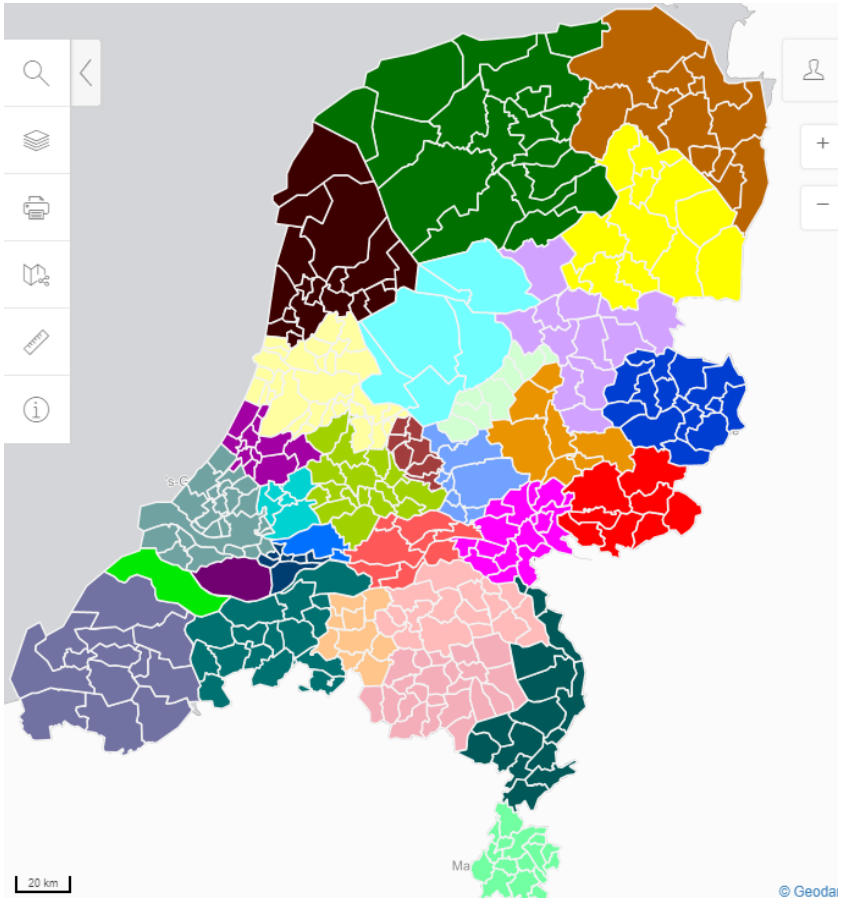
'Wat ga je doen nu je met pensioen bent?' Een laatste clichévraag aan Jan van den Berg.

'Ik keutel wat aan, grote plannen heb ik nog niet. Ik ben tijdens het afscheidsfeest volop in het zonnetje gezet met prachtige cadeaus. Bijna iedereen was aanwezig, Linda Voortman en Henk Moll herinnerden mij eraan dat ik ze ooit aangespoord had om politiek actief te worden. Linda zelfs tot in de Tweede Kamer. Bij het afscheid kreeg ik een nieuwe fiets, mijn oude roestbak hang ik nu aan de wilgen. De fractie is zo groot, dat ieder raadslid een veel kleinere portefeuille heeft. Ondersteuning is nauwelijks nodig, er zullen goede afspraken gemaakt moeten worden met mijn opvolger Robert Lagestee. De taken van de nieuwe fractiemedewerker zijn beduidend anders dan de taken die ik de afgelopen 27 jaar heb gedaan. Robert is heel handig met sociale media en ander communicatietechnieken, dus het komt allemaal wel goed. Ik heb een prachtige baan gehad bij GroenLinks. De toekomst ligt voor mij open.'

Ger Zuiderveen

RES: Aan de slag met schone energie

Groningen koploper

Bestuur, industrie, boerenbedrijven, (vlieg)verkeer én consumenten (mensen als jij en ik): niemand ontkomt aan de 50% CO₂-reductie in 2030. Het Rijk heeft een Regionale Energie Strategie (RES) opgesteld om de regie te voeren over regionale plannen die voldoen aan de eisen van het klimaatakkoord.

Nederland is verdeeld in dertig regio's; de provincie Groningen is er een van. Elke regio maakt een document (een bod), waarin staat hoe men de benodigde CO₂-reductie wil halen. De dertig regionale 'biedingen' worden samengevoegd. Dan kan bekeken worden of de totale CO₂-reductie voldoende is én kan men tot een evenredige verdeling over het gehele land komen.

Groningen

Twee maanden geleden kwamen in Zuidbroek op uitnodiging van de RES zo'n 120 raads- en Statenleden uit Groningen bij elkaar: zij haalden informatie op en volgden diverse workshops. De RES-organisatie gaf inzicht in de stand van zaken en vroeg tegelijkertijd om input. Als alle ideeën en plannen verzameld zijn, verschijnt voor de zomer een eerste concept-document waarover de gemeenteraden en Provinciale Staten hun zegje kunnen doen. Over een jaar is vervolgens het definitief plan (bod) van regio Groningen klaar.

Stand van zaken

In de afgelopen jaren is al een en ander in gang gezet. RES-projectleider Mark Jager maakte duidelijk dat de provincie Groningen het goed doet, zelfs vooroploopt in ambitie. Deze constatering is een compliment voor GroenLinks-gedeputeerde Nienke Homan: zij heeft zich uitermate ingespannen voor de noodzakelijke energietransitie. Toch kunnen we niet achteroverleunen. Er moet meer ontwikkeld worden en het draagvlak onder de Groningers moet groeien.

Elektriciteit

De grote projecten voor stroomopwekking profiteren van diverse subsidies, zoals een SDE-subsidie. Zonneparken kleiner dan 60 panelen komen in aanmerking voor andere, aparte (subsidie)regelingen, maar tellen niet mee in de RES. De inmiddels gerealiseerde grote zonneparken en de windmolens wekken gezamenlijk zo'n 4 Terrawattuur op (1 TWh=1 miljard kilowattuur). Tel je nieuwe projecten mee (wel een vergunning, nog niet operabel) kom je op 5,5 TWh totaal. Voegen we daarbij de projecten die nog in de planfase zitten, dan komt het totaal op 7 TWh.

Tennet als transporteur van energie moet zijn capaciteit uitbreiden om alle energie te kunnen vervoeren. De huidige hoogspanningsmasten kunnen 7 Twh nog niet aan. De uitbreiding van het net moet uiteraard in de pas lopen met de ontwikkeling van nieuwe wind- en zonne-energie. Alle factoren die meespelen komen in een totaalplan. Je hebt immers niets aan opgewekte stroom, die vervolgens niet gebruikt kan worden.

Warmte

Nederland zal van het gas af moeten. Oplossingen worden onder meer gezocht in het gebruik van industriële restwarmte. Deze warmte verdwijnt nu nog grotendeels in de lucht, maar kan heel goed benut worden voor de verwarming van stadsdelen. Om de restwarmte efficiënt te gebruiken moeten er nog wel politieke en commerciële knopen doorgehakt worden. De restwarmte van de Eemshaven is voldoende voor een warmtenet in de stad Groningen (nadeel: transport over meerder kilometers). Je kunt ook de directe omgeving verwarmen vanuit de Eemshaven (nadeel: dunnere bevolkingsdichtheid, er blijft nog altijd restwarmte over. Nog een nadeel: de hoge kosten per woning). Keuzes die nog nadere uitwerking en besluitvorming vergen.

Naast een warmtenet is verwarmen op een hybride wijze met GroenGas (biomassa) ook mogelijk, echter met het nadeel dat GroenGas niet in grote hoeveelheden aanwezig is. Een derde mogelijkheid is verwarming op basis van louter elektriciteit, namelijk met de inzet van een warmtepomp. Een prima mogelijkheid, als de huizen tenminste goed geïsoleerd zijn. Waterstof als 'aardgasvervanger' is nog geen goed idee: het maken ervan kost heel veel elektriciteit.

Haalbaarheid

Zo zijn er naast (goede) ideeën ook afwegingen noodzakelijk om tot realistische keuzes te komen. Opwekken van energie en goede verwarmingsbronnen zijn belangrijke elementen.

De RES is ook in het leven geroepen om inwoners mee te nemen in de duurzame toekomst. Hoe voorkom je dat klimaatbeheersing louter gezien wordt als een extra (financiële) last?

Communicatie, participatie en draagvlak, drie belangrijke factoren om bewoners en bedrijven 'warm te krijgen' voor een goed duurzaamheidsbeleid. Daarbij hoort uiteraard ook de betaalbaarheid van warmte en energie. Het einddocument van RES zal ook hier veel aandacht aan besteden.

Iedere Groninger kan mede-eigenaar van een molen of zonnepark worden, ook wanneer je geen verstand ervan hebt. Vijftig procent eigenaarschap van molens of panelen - een gangbaar model - is in de praktijk niet voor iedereen weggelegd. Er zijn gemeentes die experimenteren met een gestaffelde bijdrage als vijftig procent eigenaarschap te hoog gegrepen is. Westerwolde is zo'n gemeente die bijspringt als de inwoners niet kunnen meebetalen. Dit experiment staat nog in de kinderschoenen, maar de kosten lijken voor de gemeente wel mee te vallen. De energierekening wordt lager voor de deelnemers.

De (isolatie-)maatregelen aan het huis dienen haalbaar en betaalbaar te zijn. Met de bestaande subsidieregelingen is al veel mogelijk gemaakt, maar de realiteit laat zien dat deze subsidies terechtkomen bij mensen die toch al zelf een flink beginkapitaal hebben. Mensen met een kleine beurs vissen achter het net: de eigen bijdrage aan zonnepaneel, warmtepomp of isolatiemateriaal is te hoog, waardoor ze ook de subsidie mislopen. Om hierin gelijke kansen voor iedereen te creëren is gericht beleid noodzakelijk.

Conclusie

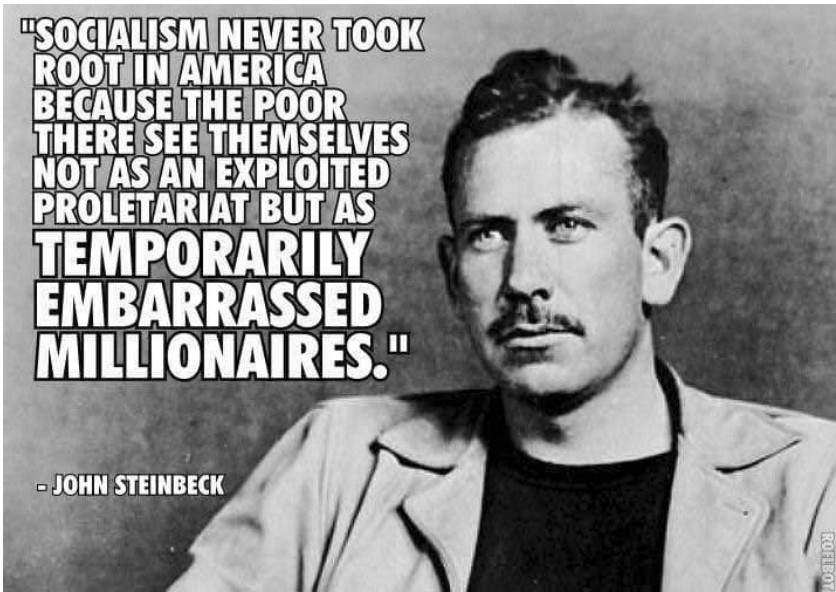
De RES-bijeenkomst liet zien dat er al veel is gebeurd, nog veel gebeuren moet en dat er nog flink wat water door het Winschoterdiep zal stromen voordat het einddocument in maart 2021 gereed zal zijn. We moeten met z'n allen nog flink aan de duurzame bak.

Ger Zuiderveen

Nationaal Programma

Regionale
**Energie
Strategie**

Bernie Sanders en de angst voor het 'rode gevaar'

Mijn Wenakker-bijdragen lopen zowaar gelijk met de verkiezingen in de VS. 3 maart is het Super Tuesday en wordt er gestemd in de voorverkiezingen voor het presidentschap. Bernie Sanders doet het goed in de staten die al hebben mogen stemmen of een caucus hadden vóór Super Tuesday.

Ik heb veel kennissen die bij de vorige voorverkiezingen al voor Bernie Sanders waren, en met hen vele anderen, maar door wat donkere praktijken van de Democratic National Convention (DNC) is dat op niet op een nominatie uitgedraaid. Dat zou dit jaar wel eens anders kunnen zijn. Niet alleen omdat de DNC zich nu anders gedraagt na dat debacle, maar wellicht ook omdat er kennelijk Russische inmenging is die Sanders zou prefereren. Over het laatste wordt nog veel gespeculeerd; vooral over het doel van deze inmenging. Ik denk dat Bernie vooral populair is omdat hij een populist is, en hij een alternatief pad biedt ver verwijderd van de meeste andere kandidaten in een tijd dat mensen klaar zijn met de gevestigde orde (een van de redenen waarom mensen op Trump stemden).

Socialisme

Met de populariteit van Bernie zien we ook een angst aan de oppervlakte komen voor het socialisme. Ook al hebben veel mensen niet echt bewust de rode schrik (de periodes van anti-communisme 1917-1920 en 1940-1950) meegemaakt, angst voor communisme en ook socialisme zit diep geworteld in de cultuur. Bijvoorbeeld: toen ik mijn verblijfsvergunning aanvraag moest ik zweren dat ik nooit een lid van de communistische partij was geweest.

Het viel me zo'n tien jaar geleden al op dat zoveel Amerikanen het verschil niet weten tussen communisme, socialisme en fascisme. Voor hen is het hetzelfde. Ze hebben bijvoorbeeld geen idee van de leer van Marx. Ze weten niet hoe socialisme en communisme zich als ideologie en politieke stroming ontwikkeld hebben, of dat democratie en socialisme in veel landen in Europa redelijk succesvol gecombineerd worden. Wat

Amerikanen denken is dat socialisme communisme is, dat het altijd autoritair is, en gepaard gaat met een staat die al het bezit in handen heeft. Er ligt een nog oudere en grotere angst aan ten grondslag, die voor de 'big government' die je al je keus en vrijheid ontnemt.

Angst voor de overheid

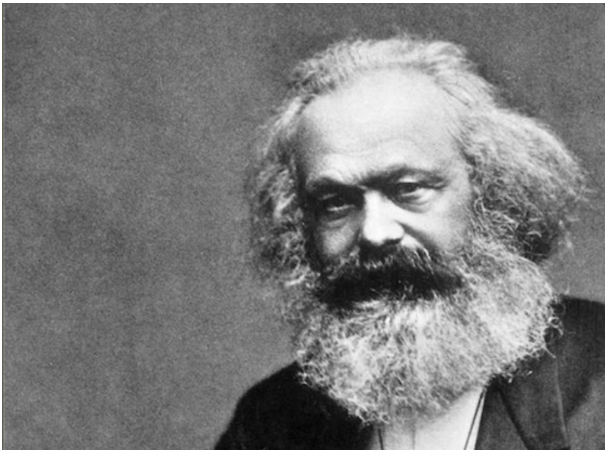
Bernie Sanders heeft grootse plannen voor de VS: gratis studeren, een ziekenfonds-achtig systeem waaronder iedereen verzekerd is, een beter sociaal vangnet voor arme mensen. Hij wil de structuur aanpakken. Van rechts wordt er geschreeuwd 'socialism!' In Amerika worden mensen grootgebracht met de ideologie dat de regering zich overal buiten moet houden (anders is het niet democratisch) en dat het individu zich zelf moet zien te redden. Ook denken ze dat iedereen de American Dream zou kunnen waarmaken als ze maar hard genoeg werken. De structuur is goed, het zijn de individuen die het niet goed doen.

Dus mensen maken zich meer zorgen over het socialisme van Bernie dan dat ze zich zorgen maken over de vele Amerikanen die in armoede leven of over het feit dat je van het minimumloon niet kan leven. Ze maken zich er geen zorgen over dat mensen hun ziekenkosten niet kunnen betalen en zo sterven, of over de enorme kloof tussen arm en rijk. Ik hoor op straat, en zie op de sociale media, conversaties over het socialisme en mensen blijven elkaar bang maken voor een staat die alles van je afneemt, en gebrek aan keuzevrijheid vanwege zo'n soort staat. Ook redeneren ze dat gratis studeren mensen lui maakt en zijn ze bang dat ze de dictaturen en armoede, zoals ze die kennen van Zuid-Amerika, achterna zouden gaan.

Social democracy

Als ik mensen vertel dat wij 'social democracy' hebben in Nederland en misschien veel belasting betalen maar dat we gewoon privébezit hebben, dat er fantastische voorzieningen zijn vergeleken bij hier in de VS die het leven zoveel relaxter maken en dat de regering geen dictatuur is, willen ze nauwelijks luisteren en citeren ze bijvoorbeeld een slecht begrepen zin uit het Communistisch Manifest. Zelfs mensen die er enorm op vooruit zouden gaan zijn bang voor Bernie's plannen. Marx schreef dat als mensen de realiteit van hun positie niet inzien dat ten gunste is van de mensen die de politieke en economische macht hebben. Hij sprak in dat verband van 'vals bewustzijn'. In dit geval is de angst voor het rode gevaar een onderdeel van het vals bewustzijn.

Bea Moolenaar

Jannekes favoriete koude tomaten soep

Dit keer een eenvoudig recept. Koude tomatensoep geïnspireerd op de mogelijk laatst geschreven woorden van Leonardo da Vinci: *Perche la minestra si fredda*. ‘Omdat de soep koud wordt.’

Ingrediënten voor twee personen

- 10 rijpe Tasty Tom tomaatjes
- 1 rode paprika
- 10 blaadjes basilicum
- 2 theelepels appelazijn
- 1 ½ eetlepel sojasaus
- 3 eetlepels bio extra vergine olijfolie
- ½ theelepel zeezout
- ½ theelepel Mexicaanse taco kruiden
- ½ theelepel vegan groentebouillon
- ½ theelepel chimichurri of Italiaanse kruiden
- 150 ml water
- ½ avocado (voor als je een dikkere romige soep wilt)

Bereiding

Snij de tomaten door de helft en de paprika in stukken. Voeg dan alle ingrediënten bij elkaar en mix ze met een blender of staafmixer naar gewenste dikte. Garneer met kiemgroenten of een paar blaadjes basilicum.

Column
Socialisme

Mijnheer Jansen is als socialist geboren en hoopt ook als socialist dood te gaan. Het eerste is al 'a whiletje ago' (Albert Greven), het tweede, zo hoopt hij, laat nog even op zich wachten.

Mijnheer Jansen betreurt het dat het woord 'socialisme', net als vele andere woorden, al decennia wordt misbruikt. Daarom achtte hij het verstandig om een paar 'roots' te 'replanten' (Deep Purple, *In Rock*).

Na kort maar intensief speurwerk (Bassie en Adriaan) komt hij tot de volgende conclusie: het socialistisch gedachtegoed is ontstaan uit de ideeën van de utopische socialisten en de leuze van de Franse revolutie: Vrijheid, Gelijkheid, Broederschap. Marx voegde daar de dialectiek van meester en knecht (Hegel) aan toe (eigenlijk is de knecht de baas, want hij bewerkt de wereld), waardoor socialisme en de emancipatiebeweging van de armen naadloos aan elkaar werden gesmeed.

Meer zeggenschap en politieke macht voor de armen en eerlijke verdeling van de door de maatschappij geproduceerde welvaart. In de ogen van mijnheer Jansen een mooi programma voor de komende decennia. We hebben al jaren de techniek en de mogelijkheden (Marcuse, *De*

eendimensionale mens) om de maatschappij te organiseren rond de leus van Louis Blanc: 'Voor een ieder naar behoefte, van een ieder naar vermogen'. Of zoals Marx het ironisch formuleert: 'Des ochtends jagen, des middags vissen, des avonds veeteelt bedrijven en na het eten de kritiek beoefenen.' (Marx, *De Duitse ideologie*).

Van revoluties heeft mijnheer Jansen zijn buik vol. Ze lopen allemaal uit op teleurstellingen (Heine, Slauerhoff). Dus het moet langs de sociaal-democratische weg: meerderheden in parlementaire organen om met de macht van de overheid het bedrijfsleven te reguleren (Kautsky, Bernstein). Heropbouw van de verzorgingsstaat. Een sterke vakbeweging om ook economisch een vuist te kunnen maken (Luxemburg). Basisvoorzieningen (energie, zorg, woningbouw, vervoer e.d.) in handen van de staat.

Mijnheer Jansen is zich ervan bewust dat dit een ouderwets programma is. Maar de tegenstander is al meer dan anderhalve eeuw ouderwets. Zijn programma is in al die jaren niet veranderd: 'Alles voor ons, niets voor een ander' (Chomsky, *Who rules the World?*).

Henk de Weerd

Uitnodiging

Provinciale
Ledenvergadering
zaterdag 4 april 2020

Op zaterdag 4 april 2020 wordt een algemene ledenvergadering gehouden. We vergaderen op het GroenLinks-pand aan de Coehoornsingel 87 in Groningen. Het aanvangstijdstip maken we zo snel mogelijk bekend. Op de conceptagenda staan in elk geval de volgende punten. De volgorde kan nog wijzigen.

- Jaarrekening afdeling 2019
- Verkiezing bestuurslid
- Verantwoordingen

Een definitieve agenda volgt half maart. Leden ontvangen de agenda en de vergaderstukken via de e-mail. Om het milieu, papier en printkosten te besparen, liggen deze stukken niet in geprinte vorm in de vergaderzaal!

Aansluitend op de vergadering houden we een themabijeenkomst. Het onderwerp van deze bijeenkomst maken we via de nieuwsbrieven en bij het versturen van de vergaderstukken bekend.

We hopen je op de vergadering te ontmoeten.

Provinciaal bestuur GroenLinks Groningen
Secretaris Gijs van der Kroef
Gijs.vdkroef@gmail.com

Agenda

dinsdag 10 maart: 19:30 uur

GroenLinks Energiecafé

Hof van Sellingen, Dorpsstraat 8, Sellingen

donderdag 12 maart: 20:00 uur

Vriendjespolitiek: Wie beslist? De burger of de politiek?

GroenLinks pand, Coehoornsingel 87, Groningen

vrijdag 13 maart: 15:30 - 17:30 uur

Boekpresentatie: Herman Verbeek (1936-2013): priester, politicus, publicist

Synagoge, Folkingestraat, Groningen

zaterdag 14 maart: 10:00 uur

Landelijk GroenLinks Congres

1931, Oude Engelseweg 1, Den Bosch

Zaterdag 4 april: tijd volgt

Provinciale ledenvergadering

GroenLinks pand, Coehoornsingel 87, Groningen

Zaterdag 18 april: 11:00 uur

GroenLinks - Grünen conferentie

Poortershoe, Oosterweg 13, Groningen

Colofon

Jaargang 29, nummer 1

De Wenakker verschijnt 3 keer per jaar

Redactie: Gerda Steenhuis,, Janneke Brouwer, Ger Zuiderveen en Henk de Weerd

Bijdragen: Bea Moolenaar

Redactieadres:

Statenfractie GroenLinks

Turfsingel 83

9712 KL Groningen

050 3164568

groenlinks@ps-provinciegroningen.nl

Kopij is van harte welkom op bovenstaand adres.

Deadline: 1 juni 2020

Contact

Statenfractie

Hendri Meendering (fractievoorzitter): 06 30863583

h.a.meendering@ps-provinciegroningen.nl

Arjen Nolles: 06 38373783
a.j.nolles@ps-provinciegroningen.nl

Stephanie Bennett: 06 3824 9767
s.bennett@ps-provinciegroningen.nl

Melissa van Hoorn: 06 2061 6377
m.k.van.hoorn@ps-provinciegroningen.nl

Bas de Boer: 06 2506 1023
b.de.boer@ps-provinciegroningen.nl

Nadja Siersema: 06 4517 8584
h.t.siersema-orsel@ps-provinciegroningen.nl

Gedeputeerde

Nienke Homan: 06 52761547
nienkehoman4@gmail.com

Provinciaal bestuur

Ria Damhof (voorzitter): 06 14531360
riadamhof@gmail.com

Gijs van der Kroef (secretaris): 06 13705440
gijs.vdkroef@gmail.com

Joris Engbers (penningmeester): 06 25338580
info@jorisengbers.nl

Brian Geertsema: 06 36317961
geertsemabrian@hotmail.com

Musetta Blaauw: 06 54903038
musettablaauw@gmail.com

Niek Peters: 06 15556581
niekpeters23@hotmail.com

Peter Post: 06 52863453
ppost57@gmail.com

Digitaal

- groenlinks@ps-provinciegroningen.nl
- provinciegroningen.groenlinks.nl
- facebook.com/groenlinksprovinciegroningen
- twitter.com/glprovgroningen